

A douăsprezecea Olimpiadă internațională de lingvistică

Beijing (China), 21–25 iulie 2014

Probleme pentru competiția individuală

Nu copiați datele oferite de problemă. Rezolvați fiecare problemă pe o foaie (sau foi) separată (separate). Scrieți pe fiecare foaie numărul problemei, numărul locului dvs. și numele dvs. de familie. Altfel, rezultatele dvs. ar putea fi atribuite în mod greșit unui alt participant.

Răspunsurile trebuie să fie bine argumentate. Un răspuns dat fără explicație, chiar dacă este absolut corect, va primi un punctaj scăzut.

Problema nr. 1 (20 de puncte) Sunt date unele forme ale verbelor în limba benabena și traducerile lor în limba română:

<i>nohobe</i>	eu îl lovesc
<i>kahalune</i>	noi te vom lovi
<i>nokoho'ibe</i>	noi ambii te lovim
<i>nolenufu'inagihe</i>	pentru că noi ambii vă străpungem
<i>nolifi'ibe</i>	voi ambii ne străpungeți
<i>nofunagihe</i>	pentru că eu îl străpung
<i>nofine</i>	tu îl străpungi
<i>nifila'ibe</i>	voi ambii mă veți străpunge
<i>nonahatagihe</i>	pentru că tu mă lovești
<i>lenahalube</i>	eu vă voi lovi
<i>nahalanagihe</i>	pentru că voi mă veți lovi
<i>lahala'ibe</i>	voi ambii ne veți lovi
<i>nofutagihe</i>	pentru că noi îl străpungem
<i>leniflu'ibe</i>	noi ambii vă vom străpunge
<i>noho'inagihe</i>	pentru că noi ambii îl lovim

(a) Traduceți în limba română:

nonifibe, halu'ibe, lifilatagihe, nokufune, nolahanagihe.

(b) Traduceți în limba benabena:

- voi ambii îl loviți;
- noi te vom străpunge;
- pentru că noi vă lovim;
- pentru că voi îl veți străpunge.

⚠ Limba benabena face parte din familia trans-neoguineeană. Este vorbită de aproximativ 45 000 de persoane în Papua Noua Guinee.

—Ivan Derjanski

Problema nr. 2 (20 de puncte) Sunt date formele de singular, dual și plural ale unor substantive limbii kiowa și traduceri lor în limba română. Nu toate formele sunt date, deși toate există.

singular	dual	plural	
adɔ	a	a	arbore
mat ^h ɔnsjan	mat ^h ɔnsjan	mat ^h ɔnsjadɔ	fetiță
k'ɔ	k'ɔ	k'ɔgɔ	cuțit
t ^h ot'olagɔ	t ^h ot'ola	t ^h ot'olagɔ	portocală
aufi		aufigɔ	pește
p ^h jaboadɔ		p ^h jaboa	felinar
mat ^h ɔn		mat ^h ɔdɔ	fată
k'ɔnbohodɔ		k'ɔnbohon	căciulă
t'ɔ		t'ɔgɔ	lingură
		e	pâine
alɔsɔhjegɔ	?	alɔsɔhjegɔ	prună
?	tsegun	tsegudɔ	câine
alɔguk'ogɔ	alɔguk'o	?	lămâie
?	k'ap ^h t ^h ɔ	k'ap ^h t ^h ɔgɔ	bătrân
k ^h ɔdɔ	k ^h ɔ	?	plapumă
k'ɔdɔ	?	k'ɔdɔ	roșie
?	alɔ	?	măr
?	p ^h ɔ	?	bizon
?	?	sadɔ	copil
ɔlsun	?	?	pieptene
?	pitso	?	furculiță
?	t ^h ɔp ^h paa	?	scaun

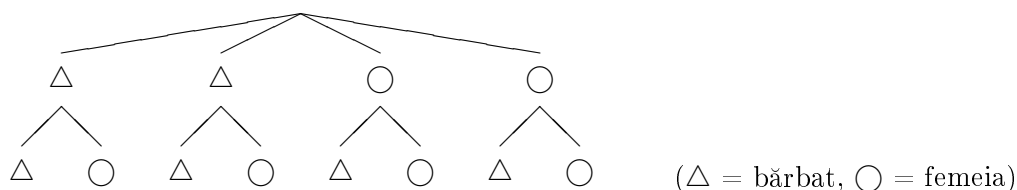
Completați celulele cu semne de întrebare.

⚠ Limba kiowa face parte din familia kiowa-tanoană. Este o limbă pe cale de dispariție, vorbită numai de către câteva sute de persoane în Oklahoma, SUA.

Cuvintele limbii kiowa sunt date într-o transcriere simplificată. **k', t', p', k^h, p^h, t^h** sunt consoane; **ɔ** este o vocală.

—Aleksejs Peguševs

Problema nr. 3 (20 de puncte) Trăiau odată ca niciodată în Imperiul Tangut („Marele Stat al Celui Alb și Celui Înalt”) doi frați și două surori. Fiecare avea câte un fiu și câte o fiică.

Mai jos vedeți afirmații în limba tangută privind relațiile dintre aceste persoane. Numele **Lhie²nyn²** îi aparține unui bărbat.

1. Ldiu ² še ¹ Nie ² tse ¹ 'yn ¹ kâj ¹ ngu ² .	19. Lhie ² nyn ² Wa ² nie ¹ 'yn ¹ wia ¹ ngu ² .
2. Lhie ² nyn ² Ngwi ¹ mbyn ² 'yn ¹ lio ² ngu ² .	20. Ldiu ² še ¹ Sei ¹ na ¹ 'yn ¹ zwej ¹ ngu ² .
3. Sei ¹ na ¹ Wa ² nie ¹ 'yn ¹ ndon ¹ ngu ² .	21. Wa ² nie ¹ Sei ¹ na ¹ 'yn ¹ mu ¹ ngu ² .
4. Ldiu ² še ¹ Śan ¹ nia ¹ 'yn ¹ ndon ¹ ngu ² .	22. Śan ¹ nia ¹ Wa ² nie ¹ 'yn ¹ zwej ¹ ngu ² .
5. Śan ¹ nia ¹ Syn ¹ mei ¹ 'yn ¹ zwej ¹ ngu ² .	23. Ngon ² ngwe ¹ Ldiu ² še ¹ 'yn ¹ la ² ngu ² .
6. Ldiu ² še ¹ Syn ¹ mei ¹ 'yn ¹ zwej ¹ ngu ² .	24. Lhie ² nyn ² Mbe ² phon ¹ 'yn ¹ mu ¹ ngu ² .
7. Ldiu ² še ¹ Wa ² nie ¹ 'yn ¹ zwej ¹ ngu ² .	25. Mbe ² phon ¹ Ldiu ² še ¹ 'yn ¹ ma ¹ ngu ² .
8. Kei ¹ zey ² Ldiu ² še ¹ 'yn ¹ zwej ¹ ngu ² .	26. Lhie ² nyn ² Nie ² tse ¹ 'yn ¹ 'iə ¹ ngu ² .
9. Ldiu ² še ¹ Kei ¹ zey ² 'yn ¹ zwej ¹ ngu ² .	27. Lhie ² nyn ² Ngon ² ngwe ¹ 'yn ¹ mu ¹ ngu ² .
10. Lhie ² nyn ² Syn ¹ mei ¹ 'yn ¹ wia ¹ ngu ² .	28. Śan ¹ nia ¹ Sie ¹ tsie ¹ 'yn ¹ lio ² ngu ² .
11. Lhie ² nyn ² Sie ¹ tsie ¹ 'yn ¹ 'iə ¹ ngu ² .	29. Lhie ² nyn ² Ldiu ² še ¹ 'yn ¹ 'iə ¹ ngu ² .
12. Kei ¹ zey ² Wa ² nie ¹ 'yn ¹ lio ² ngu ² .	30. Lhie ² nyn ² Sei ¹ na ¹ 'yn ¹ wiej ² ngu ² .
13. Kei ¹ zey ² Sie ¹ tsie ¹ 'yn ¹ zwej ¹ ngu ² .	31. Śan ¹ nia ¹ Nie ² tse ¹ 'yn ¹ mu ¹ ngu ² .
14. Lhie ² nyn ² Kei ¹ zey ² 'yn ¹ wiej ² ngu ² .	32. Lhie ² nyn ² Śan ¹ nia ¹ 'yn ¹ 'iə ¹ ngu ² .
15. Syn ¹ mei ¹ Nie ² tse ¹ 'yn ¹ zwej ¹ ngu ² .	33. Ngon ² ngwe ¹ Kei ¹ zey ² 'yn ¹ ny ¹ ngu ² .
16. Ngon ² ngwe ¹ Mbe ² phon ¹ 'yn ¹ kâj ¹ ngu ² .	34. Syn ¹ mei ¹ Śan ¹ nia ¹ 'yn ¹ zwej ¹ ngu ² .
17. Syn ¹ mei ¹ Sei ¹ na ¹ 'yn ¹ kâj ¹ ngu ² .	35. Mbe ² phon ¹ Sie ¹ tsie ¹ 'yn ¹ ma ¹ ngu ² .
18. Ldiu ² še ¹ Sie ¹ tsie ¹ 'yn ¹ ndon ¹ ngu ² .	36. Nie ² tse ¹ Sie ¹ tsie ¹ 'yn ¹ ____ ngu ² .

(a) Reconstruiți arborele de familie.

(b) Completați spațiul din ultima propoziție (aceasta se poate realiza într-un singur mod).

△ Limba tangută este o limbă moartă din familia tibeto-birmană, care era vorbită în Imperiul Tangut (1038–1227, în partea centrală a Chinei de astăzi). Nu există acord între cercetători privind modul în care suna această limbă, de aceea transcripția se bazează pe una din reconstrucții. Cifrele din exponent indică cele două tonuri ale sale (¹ = plat, ² = ascendent); în particular, cuvintele pentru ‘tată’ și ‘mamă’ sunt în tonul întâi. â, ê, ę, ɔ, y, ə sunt vocale; ś, ź, ' sunt consoane.

—Ivan Derjanski

Problema nr. 4 (20 de puncte) Sunt date niște dialoguri scurte în limba engenni și traducerile lor în limba română:

1. *edèi âno nwâsesè ozyi lelemù à? edèi ânò wei ga òkí nwâsese ozyi lelemù.*
Îl va speria oare acest bărbat pe hoțul amăgit?
Acest bărbat a zis că (el)_{acest bărbat} nu îl va speria pe hoțul amăgit.
2. *avùrànmù kìnono amemùrè ânò à? avùrànmù wei ga òkí kìnono amemùrè ânò.*
A semănat oare femeia cu această fată?
Femeia a zis că (ea)_{femeia} a semănat cu această fată.
3. *amó lelemù ânó wuese avùrànmù à? amodhyòmù wei ga ò wuese avùrànmù.*
Nu a omorât-o oare pe femeie acest copil amăgit?
Tânărul a zis că (el)_{acest copil amăgit} a omorât-o pe femeie.
4. *edèi dhia gbúnònò amò à? avùrànmù kofilomù wei ga o gbúnònò amò.*
Îl va vindeca oare bărbatul răutăcios pe copil?
Femeia ce tușește a zis că (el)_{bărbatul răutăcios} îl va vindeca pe copil.
5. *amemùré dhíá kìnono opilopo ânò à? avùrànmù wei ga ó kìnono opilopo ânò.*
Nu a semănat oare fata răutăciosă cu acest porc?
Femeia a zis că (ea)_{fata răutăciosă} nu a semănat cu acest porc.
6. *ozyi gbunono okàá nùamù ânò à? ozyi wei ga òkí gbunono okàá nùamù ânò.*
L-a vindecat oare hoțul pe acest bătrân bătut?
Hoțul a zis că (el)_{hoțul} nu l-a vindecat pe acest bătrân bătut.
7. *ozyi âno kînonò edèi kofilomù à? amò ânò wei ga ó kînonò edèi kofilomù.*
Va semăna oare acest hoț cu bărbatul ce tușește?
Acest copil a zis că (el)_{acest hoț} nu va semăna cu bărbatul ce tușește.

(a) Traduceți în limba română:

8. *edèi ânò nwâsese ozyi à? amemùrè wei ga ò nwâsese ozyi.*
9. *amemùré lelemu wúesè amodhyòmù ânò à?
amemùré lelemù wei ga òkí wúesè amodhyòmù ânò.*

Se mai dă și un răspuns în limba engenni fără întrebare:

10. *ozyi ânò wei ga amó gbunono edèi.*

Traduceți-l în limba română. Dacă se poate traduce în mai multe moduri, prezentați toate traducerile și argumentați-vă raționamentul.

(b) Traduceți în limba engenni:

11. Va semăna oare bătrânul cu acest tânăr ce tușește?
Copilul a zis că (el)_{bătrânul} nu va semăna cu acest tânăr ce tușește.
12. Nu l-a speriat oare această femeie bătută pe bărbat?
Această femeie bătută a zis că (ea)_{această femeie bătută} nu l-a speriat pe bărbat.

(c) Dacă ați compila un dicționar al limbii engenni, care ar fi formele de bază ale cuvintelor ‘hoț’ și ‘fată’? Explicați răspunsul dvs.

△ Limba engenni face parte din familia benue-congoleză. Este vorbită de aproximativ 20 000 de persoane în Nigeria.

Semnul \cdot sub prima vocală a unui cuvânt arată că toate vocalele din acest cuvânt se pronunță cu limba puțin coborâtă. Semnele $\acute{\cdot}$, $\grave{\cdot}$ și $\hat{\cdot}$ indică, respectiv, tonul înalt, jos și descendent; dacă nu este niciunul, înseamnă că silaba are un ton mediu.

—*Artūrs Semeņuks*

Problema nr. 5 (20 de puncte) Sunt date cuvinte și îmbinări de cuvinte în limba gbaya de nord-vest și traducerile lor în limba română în ordine arbitrară:

**ʔáá, ʔáá náng nú kò, ʔáá sèè, búmá yík, búmá zù yík, dáng gòk, dí fò, dí sèè,
kò yík, kò zòk, náng wí, nú fò, nú lébé, sèè wí, yík, yík wí, zù**

la suprafață; orbită (a ochiului); sprânceană; geană; ochi/față;
marginea câmpului; picior; fericire; ficat; câmp bun; nară;
deasupra, pe; șarpe veninos; vârful limbii;
a muri; a invidia; a pune

- (a) Determinați corespondențele corecte.
(b) Traduceți în limba română: **búmá zù, kò, lébé gòk, lébé wí**.
(c) Traduceți în limba gbaya de nord-vest: în centru; cap; nemulțumire; nas.

△ Limba gbaya de nord-vest face parte din familia ubangi. Este vorbită de aproximativ 200 000 de persoane în Republica Centrafricană.

Cuvintele limbii gbaya de nord-vest sunt date într-o transcriere simplificată. **ʔ** este o consoană.

—*Boris Iomdin*

Redactori: Bojidar Bojanov, Ivan Derjanski, Hugh Dobbs, Dmitri Gerasimov, Xenia Ghiliarova, Stanislav Gurevici, Gabrijela Hladnik, Boris Iomdin, Bruno L'Astorina, Jae Kyu Lee (redactor-șef), Elița Milanova, Aleksejs Peguševs, Alexandr Piperski, Maria Rubinștein, Daniel Rucki, Estere Šeinkmane, Artūrs Semeņuks, Pavel Sofroniev, Milena Veneva.

Textul în română: Elena Suff.

Succes!